

INTELLEKTUAALOMANDI ÕIGUSED (IOÕ):

Kohaliku innovatsiooni ja majandusliku arengu parendamine sõltub intellektuaalomandi kaitse tõhususest.

Eesti on saanud maailmas tuntuks uuendusliku riigina. Hiljuti rõhutas ka vabariigi uus president, et majanduse areng innovatsiooni läbi on Eestile hädavajalik. Ameerika Kaubanduskoja Eestis Intellektuaalomandi komitee toetab täielikult seda eesmärki, mis eeldab pidevat uute ja paremate lahenduste, tehnikate ning tehnoloogiate loomist. Samuti tähendab kõrgeid ootusi riigile intellektuaalomandi (IO) väga tõhusale kaitsmisele, mis hoiaks uuenduste arendajaid ja innovatsiooni Eestis ning soodustaks pikaajalist panustamist Eesti majandusse.

Usume, et vaid stabiilne ja selge IO kaitse süsteem kindlustab Eestis uuenduse, arengu ja majandusliku õitsengu.

AmCham juhib tähelepanu järgmistele küsimustele:

1. Eestis valitseb seoses IO kaitse ja IO õiguste jõustamisega ebakindlus, mis õhustab ettevõtlust ja takistab innovatsiooni arengut.
2. Eesmärk peaks olema looja (IO õiguse omaniku) kaitsmine tarbija (lõppkasutaja) huvide ees.
3. Õiguskeskkond ja -tegevus peaks aitama kujundada ärietikat, mis tunnustab IO õigusi alates siseriiklike juriidiliste isikute juhtorganite liikmete tasandist.
4. IO-alastel menetlustel on vaja suuremat õigusselgust (sh kriminaal- ja tsiviilmenetlustes).
5. IO kaitse jõustamine tekitab segadust, kuna peaaegu kõik menetluses olnud (kriminaal-) asjad on lõpetatud ning uus õiguskeskkond ei ärgita uute kohtumenetluste algatamist.
6. IO õiguste omanikud pole tihtipeale võimelised oma õigusi efektiivselt kaitsma ega nõudma kahjude katmiseks vastavat hüvitist. Keerulised seadusandlikud menetlused on täis viivitusi ja puudulikke kahjuhüvitisi.
7. Tuleb tagada rahvusvaheliste kaubamärkide õiguste kaitse – IO õiguste piiranguid tuleks vältida igas sektoris.

Soovitused esile toodud küsimuste efektiivseks lahendamiseks:

1. Tõsta IO kaitse riigi prioriteetide hulka, sealhulgas administratiivse võimekuse tõstmine seaduserikkumiste avastamisel ja nende vastu võitlemisel õiguskaitse üldiseks toimimiseks. Tunnustada IO loojate panust majanduse arengus ja hoida nendega avatud mõttevahetust.

- Tunnistada IO väärtuslikkust ja kindlustada IO tõhus kaitse (nii seadusandlikul kui ka täidesaatval tasandil).
2. Harida avalikkust süstemaatiliselt seoses IO väärtuste hindamisega (näiteks laiendada intellektuaalomandialast haridust koolides, viia läbi teavituskampaaniaid jne).
 3. Kohustada juriidiliste isikute juhtorganite liikmeid jälgima ja kontrollima intellektuaalse omandi kasutamist asutuses ning kehtestada neile solidaarne eraõiguslik vastutus äriühinguga.
 4. Avalikul sektoril on juhtiv roll rakendamaks efektiivseid kontrolliprotseduure riigihanke üle, takistades intellektuaalse omandi õigusi kuritarvitavatel ettevõtetel kaupade ja teenuste müüki avalikule sektorile. Avaldame muret selle üle, et uus riigihanke akt (seadus 204SE) välistab eelneva konkreetse nõude kontrollida IO õiguste kaitset riigihangetes.
 5. Välja selgitada ja kõrvaldada karistusseaduse muutustega kaasnevad uued administratiivsed raskused ametnikele ning muuta IO rikkumistega tegelemine lihtsaks ja selgeks.
 6. Määrata preventiivne (karistuslik) kahjuhüvitis, et kindlustada seeläbi kahju kompenseerimine (näiteks kahe-, kolmekordne standardhind õigusrikkumise eest).
 7. Kaitsta rahvusvahelisi kaubamärgi õigusi kooskõlas ELi kaubamärgiseadusega.

Ameerika Kaubanduskoja IO komitee on pühendunud koostööle Eesti institutsioonide ja poliitikutega, et arendada tugevat ning kuluefektiivset süsteemi eesmärgiga saavutada litsentsivaid ja täidesaatvaid intellektuaalomandi õigusi kõikidele seotud osapooltele.